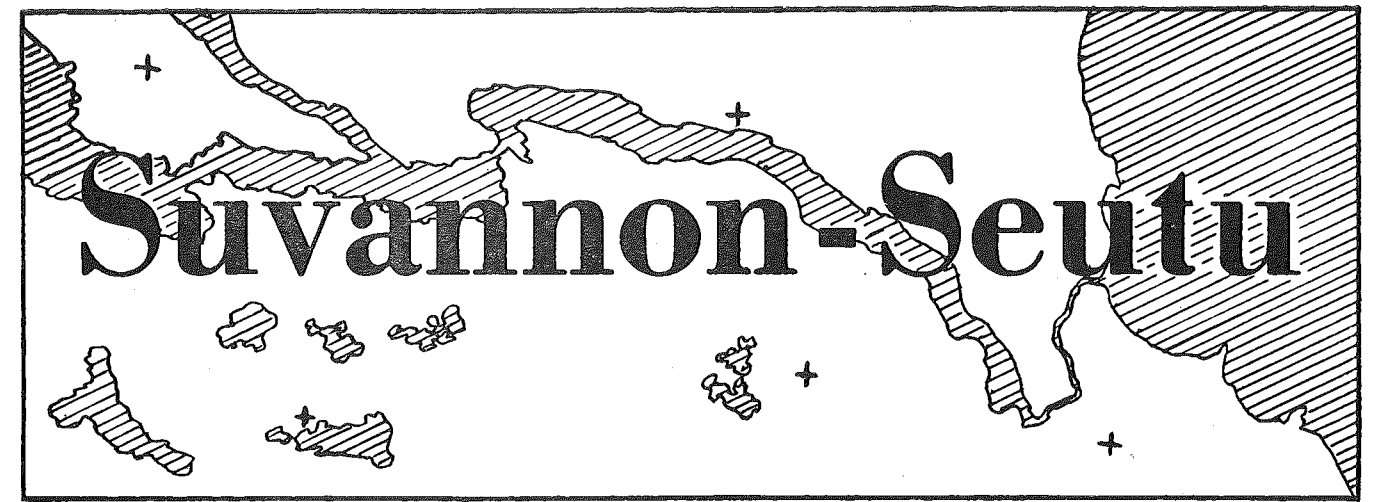
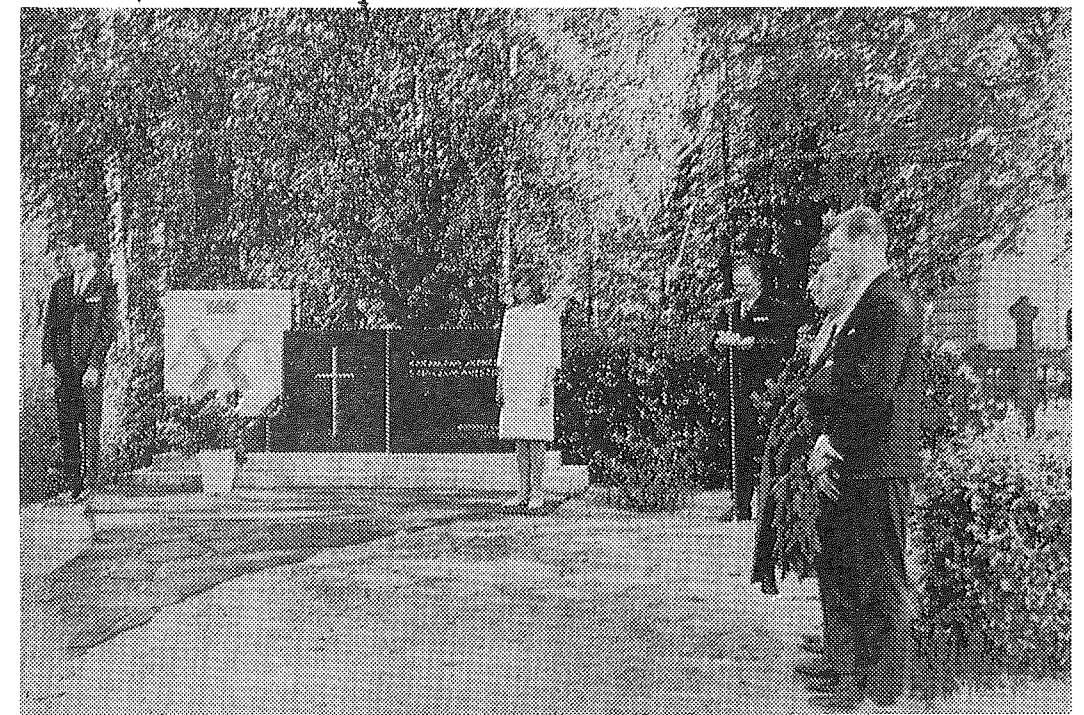

N:o 5 LOKAKUU

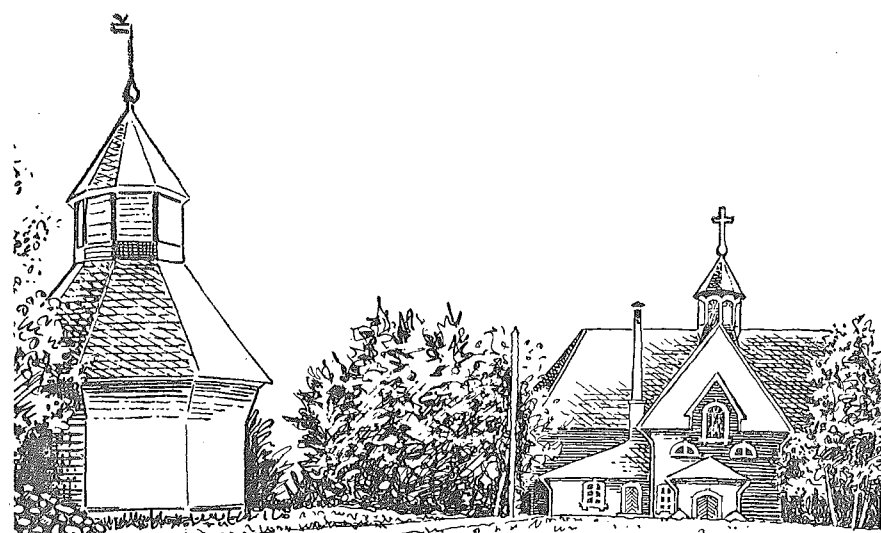
Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti

1964

Kunnianosoitus Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Puhumassa maist. Pertti Paavilainen.

Pentti Hytönen:

Tapulin varjossa

Ja nyt minä uskon teidät Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun, hänen, joka on voimallinen rakentamaan ja antamaan teille perintöosan kaikkien pyhitettyjen joukossa. Apt. 20:32.

Hiljattain oli kulunut kaksikymmentä vuotta siitä, jolloin isänmaamme pääsi sodan kurimuksesta siirtymään rauhan päiviin. Tänä syksynä on kulunut kaksikymmentäviisi vuotta talvisodan alkamisesta. Noihin viiteen vuoteen sisältyy sellaisia muistoja, jotka eivät koskaan häivy sen ajan eläneen suomalaisen, varsinkaan karjalaisen, muistosta.

Nuo viisi vuotta olivat lähes jokaiselle Suomen kodille hyvästelyjen aikaa. Harvassa oli taloja, joista ei olisi lähtenyt viesti sinne, mihin isänmaa käski menemään. Silloin puolin ja toisin sanotut jäähyväiset jäivät usein viimeisiksi tässä ajassa lausutuiksi. Silloin monen mieli herkeytyi sanomaan toiselle ihmiselle tekstinämme olevia ajatuksia. Myös myöhemmin

olemme saaneet saatella ajan rajan yli siirtyneitä jättämällä heidät Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun. Kun Jumala on meille väkevästi kuoleman kautta puhunut, olemme olleet pakoitettuja hänen voimaansa luottamaan. Pakko meidän on ollut vaikeina aikoina luottaa Jumalan voimallisuuteen, kun omat mahdollisuutemme ovat olleet umpikujassa.

Jumalan sana on kuitenkin iankaikista sonomaa, joka kuuluu kaikkina aikoina jokaiseen ihmiselämän tilanteeseen. Kuluneena kesänä vietettiin entisen kotiseudun pitäjäjuhlaa. Silloin koettiin että ihmisen elämä on yhtymistä ja eroamista. Illoin jälleen näkeminen muuttuikin pian hyvästelyksi. Hyvä olisi silloin ollut, vaikkapa vailla minkäänlaista haikeutta, jättää toiseen pitäjään matkustava "omakyläläinen" Jumalan haltuun. Jos se silloin jäi sanomatta, voit sen heti tehdä huokaamalla asian Jumalalle, joka on voimallinen huolehtimaan ystävistä ja tätä rakentaen valmistamaan pyhitettyjen perintöosaa varten.

Entä miten olette evästäneet kotoa opiskelemaan, työpaikkaan tai sota-vaheen lähteneen lapsenne? Hyvin olisitte tehneet, jos olisitte lahjoittaneet hänelle kirjoitetun Jumalan Sanan ja osoittaneet hänelle vaikkapa johdantonanne olevan Raamatun paikan. Nuoret luottavat Herran voimaan, jos vanhemmat siihen rukouksin ja sanoin heitä ohjaavat. Herra sen tekee. Kirpauskoon tämä sinun tuntoasi, joka huolimattomasti olet lähdön hetkellä vain kevyesti lapsellesi vilkuttanut. Jokainen uusi päivä on kuitenkin myös uusien mahdollisuuksien päivä. Saamme pitää mielesämme, että Herra on voimallinen, vaikka me olemme huonoja.

Kun me lähdön hetkellä jätämme rakkaamme ja ystävämme Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun, saamme osaltamme olla vähäisenä apuväkenä, kun Herra itse rakentaa seurakuntaansa ja valmistaa alhaalla vaeltavia lapsiaan hänen asumukseensa varten. Siellä sitten saamme kohdata heidätkin, joiden kumpujen ääreen emme pääse. Jumalan ja armon sanan haltuun jääneillä on perintöosa pyhitettyjen joukossa siksi, että Elämän Sana Jeesus Kristus on hänet kuopasta nostanut ja paulasta päästännyt.

Jääkäämme Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun.

Sakkola-juhla Ruovedellä 2. 8. 1964

Juhlajumalanpalveluksessa Ruoveden kirkossa saarnasi tuomiorovasti Eino Sares. Jumalanpalveluksessa avusti Ruoveden kirkkokuoro esittämällä Ossi Elokkaan Isänmaan rukouksen.

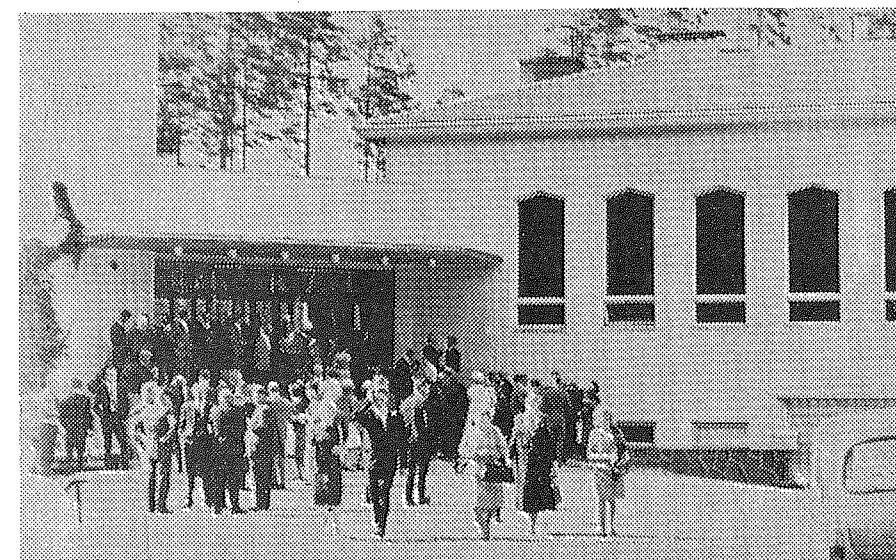
Saanan teksti oli Jeremiaan kirjasta, jossa puhutaan savenvalajasta. Ruovesi on luonnonkaunis pitäjä. Jumala on tehnyt kaiken hyvin. Hän on savenvalaja ja kaiken olevaisen rakennusmestari. Kesä on jälleen kauneimmillaan, se tekee ihmismielen herkäksi. Luonnonkirjaa lukiessaan on ihminen hiljaa ja kuuntelee. Luonnonharmonian sopusoinnun särkee ihminen itse. Hän on epäuskoinen ja suruton. Meidän olisi kesän ihanina päivinä kuunneltava Jumalan ääntä luonnossa, sillä jokainen meistä kantaa sisimmässään Hänen kuvaansa. Hän on säätänyt meille olemuksemme rajat, joita emme voi ylittää. Suomen suku on elänyt täällä noin kaksituhatta vuotta. Olemme jakaantuneet eri heimoihin. Nyt olemme Hämeessä. Täällä on paljon myös Karjalan heimoa. Karjalaiset joutuivat suureen murros aikaan. Evakkoina he vaelsivat kaiken menettäneinä länttä kohti. Nyt on toisin. Olemme saaneet täältä kodin. Jumala on ollut hyvä kun on johdattanut teidät tähän ihanaan pitäjään. Te olitte savenvalajan käsissä silloin kun jätitte kaikki ja olette yhä vieläkin. Harastakaa tämän seudun parasta. Silloin te elätte hyvän Jumalan johdossa. On ihanaa olla suuren savenvalajan käsissä.

Jumalanpalveluksen jälkeen oli kunnianosoitus ja seppelten lasku sankarivainajain- ja Karjalaan jääneiden vainajain muistomerkeillä. Tilaisuudessa avusti Mäntän soittokunta ja puhui maisteri Pertti Paavilainen. Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille laskivat seppe-

leen Yrjö Raaska, Tuula Pulakka ja Pentti Salmela, vapaussodan muistomerkeille August Kallonen ja Enok Kaukinen, 1939-44 sodissa kaatuneiden muistomerkeille Yrjö Ukkonen ja Väinö Kallonen.

Varsinainen juhla alkoi klo 14 Ruoveden yhteiskoulun juhlasalissa. Torvisoitto esitti Mäntän Ty:n soittokunta, jonka jälkeen vietettiin hiljainen hetki poismenneitten heimolaisemme muistolle. Karjalaisten laulun jälkeen avauspuheessaan mv. Uuno Pulakka selvitti entisen Sakkolan sijaintia ja vertasi sitä Ruoveteen, joita kumpaistakin halkaisee vesistö.

Juhlapuheessaan päätoim. Pentti Pulakka esitti laajan katsauksen Karjalan menneisyyteen. Karjala oli mahtava heimo ruotsalaisten ja venäläisten välissä, jota kumpikin osapuoli koetti saada itselleen. Venäläiset levittivät sinne Kreikkalaistollista ja ruotsalaiset Roomalaiskatollista uskontoa. Karjala vaihtoi omistajaa vähän väliä. Viimeisissä mulistuksissa se jälleen joutui venäläisille. Onko tämä raja pysyvä? Kun katselemme asiaa historian näkökulmasta satojen vuosien ajalta, ovat nämä rajat usein muuttuneet. Karjalaiset ovat nyt täällä ja meidän

Ruoveden Yhteiskoulun edustalla Sakkola-juhlien aikana.

Puhuja antoi myös varauksettoman tunnustuksen uuden asuinpaikkakunnan väestölle siitä että ne olivat antaneet kaiken tukensa uusille tulokkaille, jotka olivat joutuneet heidän keskuuteensa.

Seurasi teini Ilmo Kilpiön pianolla esittämä Sibeliuksen Romanttinen kohtausta ja Impromtu. Rouva Eeva-Liisa Paski lausui taidokkaasti Johannes Linnankosken lastun: Rajan lapsi.

tehtävämme on Karjalan murteen, tapojen ja kulttuurin säilyttäminen nuoremille sukupolville.

Seurasi sitten tunnin väliaika, joka käytettiin tarkoin hyväksi keskinäiseen seurusteluun. Tällöin oli tilaisuus käyttää hyväksi myös ravintolan antimia.

Ohjelman jälkimmäinen osa alkoi myös torvisoitolla. Hämäläisten laulun jälkeen seurasi kansantanssijain

MUISTAHA MIE

Muonikanki, suknimeltea Hämäläinen, Metsäpirttiläise mukasa miehe. Heä ol mies, mikä tunnettii joka talos Metsäpirti, Sakkula ja Pyhäjärve pitäjis. Ulkonäkösiijea tuollane tummapuhuva keskkokone ja pitkäviiksinen mies. Tilalline heä kuulu ollie mut kaiket talvet heä ajel talost taluo tarinoimas miesveän kans ja hoastel kuulumissii. Mieki jouvui monia kertoa häne kanssoa nokakkai Matti-ennoi perrietuvas Petäjärvel. Puhetta hänelt tul solkennoa, mikä heä siit ol totta – mikä tuulesttemmattu.

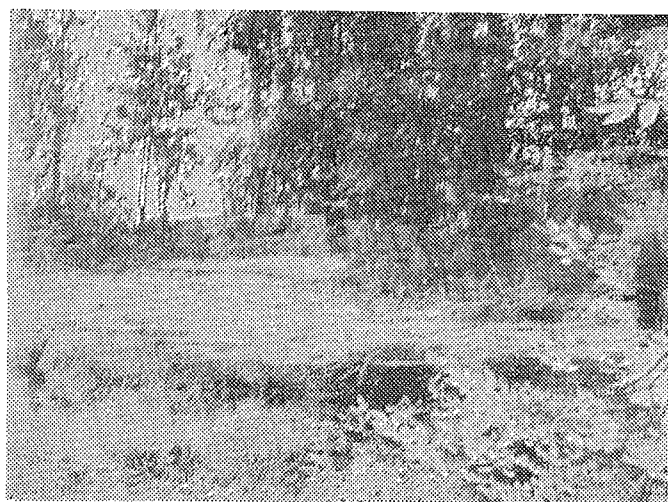
Yhe kerra Muonikka sattui tulemoa lauvantai-iltan vähä enne saunoalähtyö. Sillo heä jäi yöks. Saunast tultuu saijuu juuves heä alko hoastoa itsestä – jot kui kova lölymies heä oikei on. Olliit kerra Hataka miehii kans käyniet kilpailemoa jot kuka heist kesteä kovimma löly. Piika löi lölyy yhä voa lisseä ja "ko kaik toist olliit jo lasseiniet lölyy pakkua ni mies voa hakkasi vastal selkajäi ja louloi virttä 'ko moailm iloit mah-toa' – lölyy ol sata astetta". Sillo Tuomas-äijäi sano: "Älähä sie valehte. Et sie tiijie jot soas asties jo

ves kiehuu?" Muonikka vähä häkelty, mut sano siit: "No viiskymment ol vissii!" –

Metsäpirti kansakoulul ol kerra raittiusjuhla. Helsingist ast ol tult juhlapuhuja – nuorehko yloppilas. Puhuja selittel laajast väkjuomii turmiollisii vaikutuksii ihmise sisäelimii ja näytti kuuvvii raittii sekä juomari keuhkoist. Raittii keuhkot olliit kirkkoat mut juomari keuhkot melkei mustat. Sillo Muonikka sano puhujal jot "nyt sie valehtelet justii". Puhuja suuttu ja huus: "Millä oikeudella Te sinuttelette minua?" "Vanhemma

joita esitti Kauko-Pohjan nuorisoseuran tanhujoukkue. Seuraavat tanhut esitettiin: Viiksestä, Sappu ja ruotsalainen Jämtlannin polska. Eeva-Liisa Paski esitti pari kotiseutuaiheista runoa ja Ilmo Kilpiö esitti pianonsoittoa ja virallinen ohjelma oli lopussa.

Vapaan sanan aikana toivat tervehdyksensä Ruoveden kunta ja -seurakunta. Albin Viskari kertoili "Sakkolan sarvesta", Vuoksen Nuorisoseurapiirin lahjoittamasta kiertopalkinnosta hiihdossa. Piirin alueeseen kuului viisi pitäjää, mutta tietävästi sarvi pysyi koko ajan Sakkolassa, jossa sitä pitivät hallussaan Kiviniemen, Röykkylän ja Vilakkalan nuorisoseurat. Viimemainittu voitti sen viisii kertaa peräkkäin ja sai omakseen. Arvokasta palkintoa säilytettiin Vilakkalan nuorisoseurantalon palkintokaapissa talvisotaan asti jolloin talo tuhoutui tulipalossa. Pokaali pelastui kuitenkin ja joutui monien vaiheiden jälkeen jälleen Vilakkalan nuorisoseuran puheenjohtajan Albin Viskarin haltuun rikkonaisena, neljänä palana. Viskari kunnosti sen omalla kustannuksellaan ja lahjoitti

Bunebergin lähde Ruovedellä. — Kuva jäi pois erehdyksessä viime numerosta.

jälleen hiihdon kiertopalkinnoksi. Viime talvena sai siihen ensimmäisen kiinnityksen Virtain urheilijat.

Helsingissä oleva Sakkola-Seuran edustaja toi tervehdyksensä ja kutsui sakkolalaisia hengellisille Sakkolan päiville Helsinkiin. Tämän jälkeen oli tervehdys Kanadasta, jonka esitti rouva Alho ja luki lopuksi kirjoittamansa runon: Suvannon rannoilta.

Päätössanat esitti Suvanto-Säätiön edustaja Yrjö Raaska, joka kiitti hy-

vin onnistuneen juhlan järjestäjiä, ohjelmansuorittajia ja yleisöä, joka oli pitkistään matkoista saapunut hetkeksi yhteisten muistojen ääreen. Ensi kesänä vietetään Sakkola juhla Vesilahdella.

Juhla päättyi torvisoittokunnan säestyksellä esitettyyn Maamme lauluun.

Hyvin onnistuneessa juhlassa oli väkeä noin 700 henkeä ja sääkin suosi juhliamme sillä vaikka pilviä olikin taivaalla, pysyi ilma poutaisena.

Syksyn tullessa

Kun syksyn lehdistä maa saa
pehmeän maton,
pilvet harmaat verhoaa
sinisen taivaan katon.
On kuin ei kesää ollutkaan ois.
Miten kaikki voi haihtua
niin hetkessä pois.

Lehväiset puut ja kukkiva maa,
kastehelmet mi heinillä kimaltaa.
Pois on kaikki kun kulkepi
hyinen halla.
Syystuuli kylmänä käy kaikkialla.

Jää alastomaksi puut, käy harmaaksi
maa,
kunnes lumesta pehmeän vaipan
ne saa.
Syksyn tuntoa on ihan kaikkialla.
Muuttolinnutkin lentelee taivahalla.

B. Koivumäki

oikeuvel" vastas Muonikka. "Mutta kuinka Te voitte väittää että minä muka valehtelen?" Siishe Muonikka vastas: "No mie pani kerra vanhan mustuneen kahekopeka rahan pirtulassii. Ko se olt siin vähä aikoa ni se ol kirkas ko kulta". Ihmisil ol lustii ja puhujaki hymmyil.

Oltii kerra sajunpöyvä Hataka uuves kauppatalos Hatakameäjel. Siin olliit miu serkkui Aapram, Albert, Aleksander ja Ville sekä sattumalt Muonikkaki. Tais olla mänemäs jo kaheksais las ko siishe tul vieras

Pietärist – komia naine – naisleäkär. Ol kuulu käynt kerra enneki Hatakalla. Teä naistohtor ol innostunt oppimaa suomekieltä – ja tuntu ossoavanki jo aika paljo. Siin heä luvettel ihmise sisäkalut melkei kaik, muttei tientänt mikä niishe yhtöine nim ois. Käytii siin jokahine miittimeä tuota nimitystä. Muonikal se asja selvis kohtsilleä: "Emmie tiijie mite herrat niitä nimitteät mut teäl mei puoles niitä sanotoa tappajaisiks".

Yhten talven mie satui olemoa Hatakallas viiko verra siin joulu tie-

noil ko Talo-Hatakal olliit heät. "Täti-Aapram" otti toista emäntä. Muonikka ei kukkoa kutsunt häihi eikä hautajaisii – heä tul ain kutsu-mattaki. Nii käi silloki. Tupa ol jo täynä vieraita ko Muonikka tul ovest sissee viiksit pakkase huurties. Jokkuu kerkes sanomaa jot "tulha Hämäläineki häihi". Muonikka lätsäs rukast uuni peäl ja sano: "No mie oatteli jot eihä näitä häitä kuka kahe-kese pie!"

Arvi Karvonen

Petäjäjärven kyläjuhla

Vesilahden nuorisoseuran talolla 5. 7., jonka oli järjestänyt Petäjäjärven nuorisoseura Mänty, oli koonnut yhteen entisiä petäjäjärveläisiä noin sata-viisikymmentä henkeä. Runsaasta ohjelmasta mainittakoon:

Kauko Virolaisen tervehdyspuhe, Elli Pulakan lausunta, Vilho Kuparisen ja Laitisen lasten laulunumerot. Tilaisuudessa esitettiin myös Viljo Purontaan ja Heino Kurikan runot, joista viimeainittu Kotikylän muisto seuraa tässä jälempänä. Vielä oli ohjelmassa Santeri Ollikaisen pakina ja Viki Ryyppön loppupuhe.

KOTIKYLÄN MUISTO

Omistettu Petäjäjärven kyläjuhlaan
v. 1964

TAATTOJEN AIKA

Katveessa männikkökankaan, siniselän, mä siintävän nään. Näen tuolla Kurikanrannan. Papulahden joukaman pään. On tuossa Mustalahti, siellä Sirkkaniemen on pää. Kas, tuolla on Hovinsaari, taakse Venevalkama jää. Nää, on rantoja Petäjäjärven. Ei mielestämme ne jää.

Paltaalla sinijärven, minä hovin uhkean nään. Oli kartano ennen ylväs. Seudun hallitsi laajan tään. Mutta, muisto on musta tästä.

Ajast' ankeasta isien tien. Oli kartanon herra vieras. Siellä kaikui outo kieli! Hällä valtana kasakan piikki, ja ratsurin raippojen ies.

Oli taattoimme tällit harmaat. Peltotilikkunsa pienoiset. Hovin ropottiin kulkeissa varhain. Oli aatokset ankeita ain. Kuin petäjä paalujuuren, se tunkevi uumihiin maan. Yhtä sitkeesti uurasti taatot. Työstään toivoivat tulosta vaan. Usein riisti sen hovin herra. Kättä käytti hän mahtavaa.

ITSENAISYYDEN, ELI SOTIEN EDELLINEN AIKA

Aina muuttuu aika ja tavat. Oli vieras valta jo pois. Ei ollut uhkana orjuus. Ei ropottikello sois. Paltaalla sinijärven, seisoo valkea kartano vaan. Soi siellä nyt suomenkieli ja mieli on kotoinen myös. Opintielle se ohjaa heimon ja neuvovi myös sitä työs.

Ovat tilalle töllien nouseet. Talot uudet ja ukeammat. Ja peltotilikkujen tienoot. Peittää vainiot kukkeimmat. Näkyy niittyaukea laaja. Oli vesaikko raivattu pois. Tulos, työstä ja toimesta saatu. Oi, jos Luoja sen jatkua sois. Se antoi uskoa uutta, ja tarmoa työhön se toi.

Kolme koulua kylässä koitti. Opin antaa aakkoset. Sekä ohjata elämän teillä. Seudun kasvavat lapsoset. Toimi nuorisoseura "Mänty". Illoks' nuorten ja vanhusten. Ilonsa ilmoille loihti, lauluin, kuoromme kotoinen. Kodinhenki ja talous tarkka. Oli huolena "Marttojen".

SODAN VAIKEA AIKA

Idän tuuli se tuiskuna saapui. Tulimyrskynä tuivertaint. Vuosikymmenten työt se kaatoi. Kodit raikasi raunioittain. Viholliset, ne miehitti pihat. Kotitanhuvat tallasivat. Kotiseutua puolusti isät. Veljet sortuivat hurmeeseen. Ei auttanut usko, ei uljuus. Mistä apu nyt murheeseen?

Oli katkeraa evakkopolku, kera, lasten ja sairasten. Usein vaikeesti aukeni ukki, suojaks' väsyneiden ja vanhusten.

Ei ihme, jos itkikin äidit, sekä vaikerot vanhukset. Vain kansa Karjalan tietää. Mitä ompi evakkotie. Heimoille Suomen muiden, se ylivoimaisempi lie.

Katajainen on kylämme kansa. Se, ei sortunut murheeseen. Vaan seutuhun vanhan Hämeen. Löi kuokkansa turpeeseen. Sinne raivasi pellot uudet. Kodit pystytti konnuilleen. Nyt asuu he uutta kautta. Ajan pyörteessä kiireisen. Sois' Luoja nyt onnea tielle. Eloon polven tään nykyisen.

KOTISEUDUN MUISTO

Mutta synnyinseutu on armain. Muistot hellimmät sinne ne jäi. Petäjäjärven rannat on rakkaat. Sinne ennen kun askeleet käi. Niittyaikean reunoilla talot, kotikoivut ja pihlajapuut. Niitä muistelen hartaalla miellä. Sinne aatokset aina mun vie. Siellä kun aukeni elomme aamu. Siks' parhain paikka se lie.

Minne kuljet sä ihmislapsi. Mitä kohtalo tiellesi tuo. Sinä muista ain' kotiseutu ja kunnia sille sä suo. Anna tunnustus isien työlle. Muista äitisi askeleet. Tätä toivoo heimosi sulta, ettet erkane joukosta pois. Vaan yhteistä tietämme kulkeis! Toinen toistamme auttaa vois.

Ovat meistä jo monet menneet. Eteen iäisen istuimen. He on työnsä ja toimensa täyttäneet. Heille kunnia hiljainen. Me, edelleen elämme täällä. Meille kuuluu velvoitus. Muista Karjalaa, kaunista maata. Usko uutehen päivään luo. Niin ehkäpä koittaa kevät. Synnyinseutumme takaisin tuo.

Heino Kurikka

ROTINOIL

Ah ennevanhoa siel Kot-Karjalas ol monelaisii hyvvvii tappoi, mut nyt ne on karissiet kaik vähitelle pois kaikke moailma tuulii. Yks sellane hyvä tapa ol rotinoil käymine. Sillo ko kuultii jot johokki talluo ol syntynt pien voava ni tavai sillo sitä katsomoa. Etemmäks mäntii hevonsel ja koko perriel, mut likemmäks tavallisest voa män talo emäntä, ja jos jotakuta lasta sattui oikei hyväst tuuroamaa ni heäki peäs keral. Ja siit rotinamiehet veivät männesseäese kaikenäköstä motjuu täl uuve moailma ihmettelijäl.

Miekii muistan yhen tälläisist rotinareisuloist mihi mie kelpasin völjyy. Mie olin sillo sellane eto napa vissii neljä-viisvuotine, mut ain ko oon olt sellane selväretinkine ni muistan teänki reisun iha hyväst. Myö oltii kuultu jot meijä isä sisko poja vaimol ol syntynt tyttö, jota siit myöhemmi sannottii Pertuks. Ja meijä isä sattui olemoa tavalista paremmal peäl, ni myö meinattii, jot läheteä täst rotinoil. Siit äit käi paistamaa niitä rotinot ja voi sitä meäreä, mitä heä paisto. Ko siin ol perunakakkaroa, marjakakkaroa, rahkakakkaroa ja piirakkoa, ol riisryynist ja hersryynist. Otraryynipiirakat myö syötii jo lähtiis ja vielhä heä tais paistoa perunalohkopiirakanki, mut lanttulohkopiirakka tais jeähä paistamatta ko meil ei sattunt olemoa hapanta kermoa. Neä kaik vertoat pantii kansniekkoa liistekorrii ja vietii vähäks aikoa sulanoa. Ja viel pantii neljä litra läkki täytie pihkamaituo ja se maitomanerkka olotettii sen rotinanaperka vierie. Nyt ko lakastii pois silvat sillalat ja pantii vettä toasoa, pestii noamat ja tavai lähtemeä.

Isä ajo soahkan oikei rappusii ettie ja sano jot "potom". Siit nostettii se rotinakor rekkie ja sen jälest mäntii myö. Isä otti miut sylhiesie ja äit otti maitomanerkan hoivihiesie. Mut ko se mei Vesa ol sellane hirmuse villi ja nuor hevone, ni se anto meil sellasta roapsahtelevoa kyytii ja nii se maito läikky äiti uuvet paltol ja ne läikät on siin viel tännäi päin. Mut mius alko tuntuu hirmuse jännittävält ko myö alettii peässä likemmäks sitä rotinatalluo. Mie en milleä malttant ennea olla hiljoa ko myö alettii peässä jo siiehe kujasii suuhu ni mie aloin kysellä niitä ommii kysymyksijän. Kylhä se äit ain välil vastalkii, mut osasiha mie lörpötellä yksinnäinkii. Mut isseä teä alko ran-teloittoa ja heä kuulu sanova, jot ehä se tuo malkki malta olla hiljoa siel kylässäkkeä.

Kohtaha myö siit jo tultiiki siiehe rotinatalluo, sin ol tult jo aika liuta samalaisii lapsemaroloi ko miekii katsomoa sitä voavaa. Myökii mäntii sellase piene liistekori

luoks ja siel se rotinoitava otus siit ol. Mie en olt millokoa aika-semmi näht sellasta pientä lasta. Kylhä se katsomise arvone olkii, pien ol ja pyörijä ja punanekki ol.

Siit myö juotii kohvii ja syötii niitä rotinot. Välil aikaihmiset arvelii jot kene näköne se tuo tyttö oikei on, onkoha se äitiise näköne vai lie olt issäse näköne. Mut asianommaine ei itse täst mitteä piitant voa huus ko pukki ja siint saivat toas sanomista, jot kyl sil ainaki lauluentä tulloo. Mut siit kese kaikke leikkimise äit sano, jot hyväne aika, nyt onkii tult jo leävätöihe aika eiks aleta kärkeillä kottii. Ehä mie ois roat-sint lähtii millii pois, mut pit kuitenkin.

Kyl täst rotinareissust siit piisas hoastamista pitkäks aikoa ja mie ihmettelin jot mite se haikara ei meil uo tuont ko miun voa, jot ihmiset ois meilkii tuoniet rotinot, ko mie en enniä niitä ommii rotinoijain jaksu muistoa.

Martta Pajari

Zoo mieki muistelen

Muistattaha työ sen, jot Sakkola Vilakkala Nuorisoseural ol seka-kuoro. Sen johtajan ol Revo Mikko Paukkulast. Täl seural ko ei olt viel ommua talluo, ni se ol suant luvan harjoitella kansakoulul. Mut erriän satteisen syksiltan lauluharjoitus keskeyty seu-ravast syyst: Jokkuu ei näköjiä tykänkiä siint, jot koulul kylvet-tii valistusta ja ol piättänt lähtii sitä häritsemmiä. Kuoron par-raikua laulais, lens sellane kahe nyrkin kokone kivi sielt Aatu Jal-meri metsäpuoleisest ikkunast sis-

siä, ja lens Revo Mikko ja kuoro välist, siie seinvierie mis lukujär-jestys ol, ainaki sillo ko mie oli koulus. Täst tietyst laulajat pö-lästyit nii, jot melkei kaik olliit yötä koulul Vanhase Aatami luon. Meijä Simo, Miina ja Albiin ko tulliit uamul kottii, kertoit tapauk-sest ja sannoit viel, jot Juvoselt käyttii ottamas haulikkopyssy, ja Kivoja Otto on nyt siel koulu luo-kas pyssy kans vahtimas, jottei kukkua piäse sitä kivvie koske-mua ja ehotettiin isäl, ko hiä ol koulu johtokunna puhhiejohtaja,

jot kusuttas Viipurist poliskoira, jos se sais kii sen roiston. Isä mänki kiiriest kirkol telhvuonii, ko sellasta ei olt sillo vielä likempän, ja tilaski Viipurist poliskoiran. Seuruavan iltan tul Suvanno laivas Makkaranua etsiväpolis ja Silla-nimine poliskoira. Isä ol vastas hevose kans. Huomeuamul varrai tulliit koulu johtokunna jäsenet koulul ja Silla vietti sin. Polis anto Sillan nuuskii kivvie ja vei siit ulos. Kohta Silla löyski jälet ja alkoi vettiä polissii perässiä ketjust metsäpolkuu pitki toi-

sie kylliä. Siel se vei yhtie talluo ja löys sänkyalt märät suappuat, mihi tarttu hampainie kii. Polis kysy miehelt kuka ol tuvas, jot kenne ne suappuat on, hiä sano jot veljein, eikä tietänt mis vel on. Nythä Silla ol jo suant selvil, kuka kiven viskas. Mut mis on mies. Nyt kyläl ol jo kuult tapaus ja mihi jälet johtiit. Sillo tulki kylästä yks naine kertomua, jot illal ko koira tul laivast, ni se sama mies ol sillo rannas, ja hiä kuul ko se mies sano jot "nyt on piru merras", ja se sama mies hyppäs

tänä uamun Makkaranannast laivua. Tuas mäntii telehvuonii ja soitettii Kivniemie polis Pitkäsel, jot hiä pijaattais sen miehen ja tois Vilakkallua. Pitkäse Matti löyski miehen Vuokse laivaranast, pijaatti hänen ja toi hevosel 32 kilometrii Vilakkallua. Koira-polis vei miehen meijä peräkammarii, mihi kiviki ol tuotu paperin sisäs. Nyt polis anto Sillan nuuskii kivvie ja sillo ol Silla tarttuunt miehie kii, ja mies ol tunnustant polisil urotyönsä.

Vilho Viskari

Vilakkalan sekakuoro, vasemmalta: Loviisa Kuuppo, opettaja Veikko Lehtonen, Helena Kuuppo, Oiva Repo, Saima Viskari (kuollut), Arvo Nalli, Albin Viskari, Matti Kuuppo, Emma Kuuppo, Simo Viskari (kuollut), Iida Meskanen, Heikki Repo ja Laura Nalli. Etualalla istumassa: herastuomari Mikko Viskari ja kuoronjohtaja Mikko Repo (molemmat kuolleet).

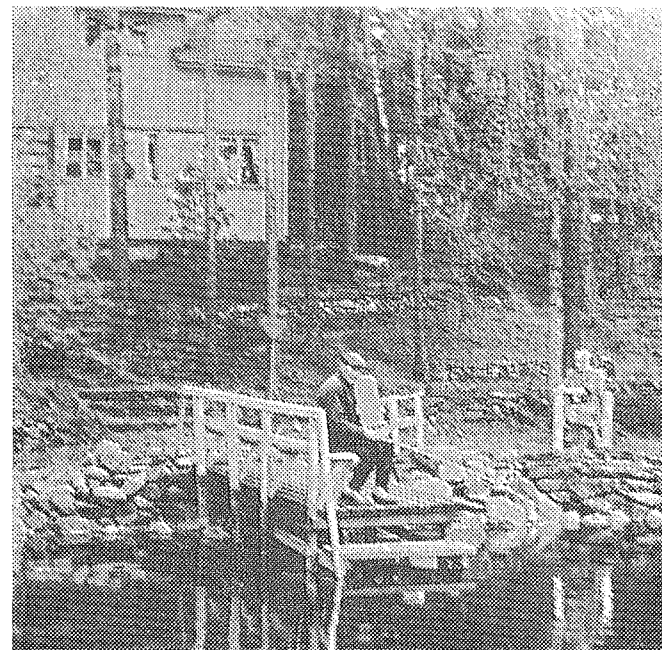
EDELISEN JATKOKSI julkaisemme tässä Vilakkalan nuorisoseuran sekakuoron kuvan ja hiukan muistitietoja sen toiminnasta. Kuoron perusti Matti Valkonen v. 1902 ollessaan Vilakkalan kansakoulun opettajana. Hänen jälkeensä tuli kuoronjohtajaksi maanviljelijä Mikko Repo, joka johti kuoroa yli kolmekymmentä vuotta.

Kuoro esiintyi usein myös uskonnollisissa tilaisuuksissa ja juhlissa. Laulumatkat ulottuivat joskus kauemmaksikin, esiintyi se useita kertoja mm. Kannaksen juhlissa Kiviniemessä ja Käkisalmissa sekä saavutti laulukilpailuissa useita palkintoja.

Kuoron harjoituspaikkana oli koko sen toiminta-ajan Vilakkalan

kansakoulu. Täällä oli soittokone käytettävissä ja kuoron jäsenet olivat lähiympäristöstä. Edellä kerrottu välikohtaus tapahtui ensimmäisen maailmansodan aikana noin 1915.

Tässä oleva kuoron kuva on otettu 1932 ja puuttuu siitä monia pitkäaikaisia laulajia, ainakin Marianna Viskari os. Repo sekä Toimi Repo.

Emil Leinonen emäntineen kotinsa rannassa.

Eemil Leinonen 70 vuotta

Koska Eemil Leinonen täytti 70 vuotta 10. 9. 1964, niin kerrottakoon tässä muutama lause hänen elämänvaiheistaan. Hän on vanha rintamamies, osallistunut vapaussodassa Venäjänsaaren retkeen. Tämän jälkeen hän suoritti asevelvollisuutensa Lappeenrannassa. Sitten hän palveli viisi vuotta Viipurin poliisilaitoksessa. 1925 hän palasi kotitalalleen Sakkolan Tikansaarelle. Maanviljelyksen ohella hän harjoitti myös porsaskauppaa ja muutakin liiketoimintaa aina talvisotaan saakka.

Lehtemme toivoo reippaalle avustajalleen hyvää terveyttä ja kirjoitus-haluja. Ovathan hänen muistelmaansa sellaista historiaa, josta suurin osa katoaa miehen mukana, mutta joka olisi saatava säilymään tuleville sukupolville.

PIKAKÄYNNILLÄ EEMIL LEINONEN LUONA

Kävin tapaamassa Eemil Leinosta kesällä jo paljon ennen hänen merkkipäiväänsä Pirkkalassa. Hän on rakentanut vanhuudenkotiinsa kauniille paikalle Pyhäjärven rantatöyräälle,

joka on kivipengerryksin ja kukka-istutuksin laitettu kauniiseen kuntoon. Talon ikkunoista avautuu puiden loimitse näköala järvelle, jossa esim. vesibussit liikkuvat jokapäiväisillä kulkuvoroillaan. Rantalaiturilla voi ottaa aurinkoa ja pulahtaa järveenkin, jos vain haluaa.

Maatilansa hoidon hän on jättänyt väylleen ja tyttärelleen. Ikä painaa jo hartioita ja reumatismi on saanut jalat jöykiksi, mutta yhdessä emäntänsä kanssa hän vieläkin auttelee nuorempia maatilan töissä vointinsa mukaan.

Leinonen on toiminut lehtemme asiamiehenä ja avustajana niin kauan kuin lehti on ilmestynyt. Kaikki lukijat tuntevat hänen ansiokkaat kirjoituksensa entispäivien Sakkolasta. Hän on kirjoitellut myös Karjala-lehteen Sakkolan oloista ja tehnyt siten pitäjäämme tunnetuksi.

– Sinulta kai sujuu tuo kirjoitustyö hyvin helposti ja vaivattomasti?

– Eihän se enää niin nopeasti käynäin ikämieheltä. Kun olen miettinyt asian valmiiksi, joudun sen kirjoittamaan ja muokkaamaan joskus kol-

meenkin kertaan ennenkuin saan sen mieleiseeni asuun.

– Ovatko sinulla muistissa kaikki ne asiat, joita olet kirjoittanut esim. Sakkolan rakentajista?

– Onhan niitä paljon pysynyt mielessäkin. Vuosien kuluessa olen joutunut koluamaan kaikki Sakkolan kylät liike- ja kauppamatkoillani. Tämän lisäksi olen kysellyt asioita selailta miehiltä, jotka itse olivat mukana silloisissa rakennustehtävissä. Kaikesta huolimatta on ehkä selostukseeni jäänyt aukkoja, olihan Sakkola laaja ja Suvanto-järvi jakoi sen kahteen osaan. Entisajan tiedotus- ja kulkuvälineet olivat hitaita. Jokainen kylä eli omaa eristettyä elämänsä.

Eemil Leinoselta on jälleen valmistumassa uusi kirjoitussarja Sakkolan porsaankasvatuksesta ja -kaupasta, joissa asioissa hän on ollut itse mukana vuosikymmeniä. Ovathan Sakkolan porsaat tunnettuja kautta Suomen. Ensimmäinen osa tästä kirjoituksesta on jo saapunut toimitukselle ja tulee nähtävästi joulunumeroon. Jatkoa seuraa sitten ensi vuoden puolella.

Leinosella lienee mielessään muitakin kirjoitussuunnitelmia entisestä Sakkolasta, niistä saamme sitten kuulla aikanaan.

* * *

SANANPARSIA

Voi ko ois ain pyhä ja kesä ja kalliet renkipalkat ja heät noapuris.

Likka joi lapse maijo, sano kisan likkinie. (likka=lapsenpiika).

Samoa talo työtä, syöp tai makkoa.

Kiisselil ei peäse ko kukolaulu peähä.

Nii meil eleteä ko muuvoalkii: sika syyvveä nahkonnie, leipä kuorinnie.

Tyhjä soap tekemättä ja nälän osattamatta.

Eemil Leinonen:

Yökylillä kävijöistä ja heidän edesottamuksistaan

Vielä viime vuosisadan lopulla ja tämän vuosisadan parilla alkukymmenellä oli Sakkolassa niinkuin muuallakin Karjalassa, pojilla tapana käydä yökylillä. Mainittakoon tässä alkuun, että yökylillä kävijät ja tyttökylillä kävijät olivat erikseen. Tyttökylillä kävijät koettivat enimmäkseen välttää tuota yökyläpoikien poruhkaa, mutta joskus he joutuivat tähän sakkoon sattumalta tai sitten uteliaisuuttaan halusivat seurata näiden kaverien toilauksia.

Kun olin sellainen mustalaispojan kokoinen niin suuret pojat kertoivat näistä yökylillä kävijöistä. Nämä pojat olivat enimmäkseen sellaisia 15–17-vuotiaita, mutta sakin johtajina saattoi olla muutamia sellaisia vanhempia veijareita, joilla ei ollut suhteita tyttömaailmaan. Mutta heillä oli sitä enemmän käytännöllistä kokemusta kaikenlaisiin kolttoosiin. Eihän ne kujeet tavallisesti niin vaarallisia olleet, mutta olivat joskus aika kiusallisia niille isännille, joiden pihoissa näiden sankareiden oli tapana mellastella. Ne olivat näet eri talot, joissa näitä kujeita ja kolttoisia harjoitettiin. Olihan siinä hiukan näiden isäntienkin syytä kun menivät pienistä kolinoista ulos huutamaan ja räjähtämään. Kyllä nämä yökyläpojat sitten, kun yöt syyspuolella pimenivät, muistivat näissä taloissa käydä peliään pitämässä. Ne isännät taas, jotka eivät olleet pienistä kolinoista tietävinään, saivat nukkua yönsä tavallisesti rauhassa.

Kerron tässä muutamia kuulemiani näiden yökyöpelipoikien tempauksia. Eräässä talossa asui kaksi veljestä, jo ikämiehiä molemmat. Toisella veljeksistä oli kaksi komiaa tyttäretä. Pojat olivat panneet merkille, että vaikka he ensin koettivat liikkua hyvin hiljaa niin aina ukot kyttäsivät ja tulivat kovan kironmenon kanssa heit

lennättämään. Eräänä pimeänä lauantai-iltana pojat päättivät antaa pienen, viattoman, mutta kylläkin kirvelevän muistutuksen. Pari poikaa leikkasi puukoilla poltikaispehkosta poltikaisia sellaisen nipun kuin tavallinen saunavasta, kävivät sitten rapun kahta puolta kyyryyn valmiiksi. Toiset pojat alkoivat aitan takana kolistella tavallista kovemmin. Silloin ukot törmäsivät ulos peräkkäin kuin ennenkin. Ne rapun pielessä olleet pojat taas ravahuttelivat niillä poltikaisvastoillaan ukkoja kintuille ja kaikki häipyivät tietysti sen tien. Huomattakoon, että sen ajan ukot nukuivat ilman housuja.

Seuraavanlainen tapaus sattui toisessa kylässä. Siellä oli eräs talo vähän syrjemmällä metsän reunassa. Tässä talossa oli sellainen ärhäkänlainen isäntä, joka pienenkin kolinan kuuluttuaan oli heti ulkona, jos pojat vaikka kuinka hiljaa olisivat koittaneet liikkua siellä tytön aitan tienoilla. Tästä johtui että kun syyskesällä yöt pimenivät niin yökyläpojat ottivat oikein asiakseen käydä ainakin joka lauantai-ilta tätä isäntää tervehdimässä. Isäntä oli niin arka että ei uskaltanut lähteä tuvanrappusilta alas. Hän oli jo päivällä varannut kopallisen sopivankokoisia kiviä, joita sitten illalla umpimähkään heitteli sinne, mistä liikettä kuului ja usutti koiraa, joka oli kova haukkumaan, mutta ei ollut muuten vihainen. Naapurikylän Topias, joka oli harjoitellut käen kukunnan taitavaksi jäljittelijäksi, oli kavunnut saunan takana kasvaneeseen suureen piilipuuhun, sieltä hän kukkua helskytteli. Joku taas navetan nurkan takana rummutti puupalikalla jostakin löytämänsä peltinkappaletta. Ukko heitteli kiviä rapulta ympimähkään ja huuteli: "Työ varpasen pojat kaalivatsat, tulkaa tänne. Mie katson, ketä työ oottaa".

Niinkuin edelläolevasta selviää, niin meteliä siinä oli kerrakseen ja jatkuikui sellaisena melkein kaikkina syyskesän lauantai-iltoina niin kauan kuin tytär meni naimisiin.

Seuraavana hiukan toisenlainen tapaus, josta kuulin kerrottavan. Naapurikylässä oli vakavansorttinen ja voimamiehentyypinen poika nimeltään Matti. Hän ei harrastanut n.k. yökylillä käyntiä ja muita sellaisia kolinoita, mutta tyttökylillä hän silloin tällöin kävi. Oli sellainen leppoisa lauantai-ilta heinäkuun loppupuolella. Saunassa käytyään ja syötyään illallisen, aittaansa mennessään Matti ajatteli että ei tästä näin kovan päivätyön jälkeen enää kehtaa lähteä minnekään. Käytyään petille ei uni kuitenkaan ottanut tullakseen, vaikka kuinka käänteli kylkeä ja toista. Onpahan huomenna pyhä levätä, lähdän tästä parin kilometrin päässä olevaa naapurikylän tyttöä katsomaan. Kun on jo näin myöhä niin johan ne kolisniekatkin, joita näin lauantai-iltoisin ruukkaa olla, ovat häipyneet. Matti puki päälleen ja lähti. Kello oli jo melkein 12 yöllä ennenkuin hän tuli tuon aitan taa, jossa tiesi tytön olevan. Kaikki oli hiljaista. Ketään ei näkynyt eikä kuulunut. Matti ei kerinnyt muuta kuin tulitikkulaatikolla kerran raapaista seinää, herättääkseen tytön kun aitan nurkan takaa tuli isäntä ja huitaisi Mattia kepillä selkään ja alkoi huutaa että täällä kolistele ket yöt, ja yritti huitaista uudelleen. Se oli jo Matille liikaa, vaikka hän olikin tavallisesti rauhallinen mies. Matti sieppasi ukon selkäänsä ja alkoi kävellä märkeä alas kohti parinsadan metrin päässä olevaa maantietä. Täällä hän laski ukon takajalat maahan ja sanoi: "Jos ensi kerran tulet minulle räjähtämään niin voin kantaa sinut hiukan etemmäksi". "En

Ensimmäiset patiinit . . .

Sitä on jo meikäläinen ehtinyt seläiseen ikäkauteen että tekee mieli palata lapsuusaikojen muistelemaan. Tällainen halu lienee melko yleistä kun riittävä määrä vuosia ihmisyksilön osalta on tullut sivuutetuksi. Äiti-muorikin aikoinaan ihmetteli erään "ikäpojan" käyttäytymistä – tämä kun silloin tällöin kävi iltojaan istuskelemassa kotini pirtin penkillä, viipyen enimmäkseen omissa aatoksissaan, mutta tarinaa kummemmin muille heittämättä. "Ikäpojan" etunimi oli Matti – sukunimi ei liene tarpeenkaan tässä yhteydessä. Iltana muutamana istui Matti taas tutulla penkillään hämäräksi käyneessä pirtissä ja yhtä äkkiä hörähti itseksensä nauramaan ihan oikein kuuluvasti. Äiti-muorin tiedustellessa että mikä sitä Mattia nyt niin naurattaa, tämä vastasi: "Eihä tässä mikä – juohtuit vaa nuo poikuuvve asjat mielee..." Tässä oli minulle – senaikaiselle pikkupojalle – oiva esimerkki ihmisen muistelmakaipuusta.

Mutta niistä ensimmäisistä patiineistahan minulla oli tarkoitus tässä

pakinaa heittää. Olin ehtinyt jo 14 vuoden ikään ja kun lapsuuskotini oli hyvin köyhä ei minulla siihen ikäkauteen mennessä omia kenkiä ehtinyt omistukseen tulla – kesäisin ei kenkiä tarvinnutkaan ja talven ajaksi isäukko paikkaili toisilta jääneitä jalkineita aina tarpeen mukaisesti minunkin käytettäväkseni. Olihan tosiaan 7-lapsisen perheen vaatetustilanne sitä sun tätä – äiti haeskeli parempiosaisten perheitten lasten käytöstä jääneitä vanhoja asusteita joista paikkaamalla tuli meille käyttökelpoisia pidettäviä. Ei meitä harrittanut vaikka varakkaampien perheitten pojille ilmestyi vähän päästä uusi puku ja yläpäästä koristamaan uuden uutukainen "huopäläppä" sekä tehtaan patiinit eli "sipleitit" jolla nimellä näitä myöskin joskus kutsuttiin. "Huopäläppään" asti eivät meikäläisen unelmat yltäneet – halpahintainen "lärsä" sai riittää, sekin useampia kesä perättäin.

Köyhän lapselle tuntui ainakin niinä aikoina askaretta riittävän, oli aloitettava aikaisessa vaiheessa työn-

teko sekä rahan hankkiminenkin. Ansiotyössä tulikin minäkin hankintaa yrittäneeksi monenlaisissa tehtävissä. Sinäkin kevätkautena, jota pakinani pääaihe koskee, olin käynyt öisin SUVannon rannoilla puutavarayhtiöitten työmailla puita veteen uittoa varten vierittämässä. Kun sitten toin saamani tilin vanhemmilleni kotiin, erotti äiti rahoista 15 mk, antaen ne minulle ja kehoitti ostamaan itselleni uudet patiinit. Varoitti kuitenkin etten ostaisi liian pieniä koska olin parhaassa kasvuvuodessa.

Niinpä poika sitten paineli äidin neuvot mieleessään Virkin kauppa-uutiin asiaansa hoitamaan. Kaupassa oli "puukhollarina" Kaukosen Oski joka latoi fiskille useita pareja ihan uudenuutukaisia tehtaan patiineja kehoittaen poikaa valitsemaan niistä mieleisensä. Ihastelin noita boksinahkaisia tuotteita – haisivatkin ryökäleet kovin mukavasti – ja varmistuttuani että hinta isommillekin pareille oli sama, suoritin valintani. Havaitsin että valitsemieni kenkien pohjassa oli numero 44 mutta enhän

tule, vaikka hajoittakaa koko haatta". "Ei sinun haattojasi kukaan hajoita kun vaan pysyt siellä etkä tule turhaan räjähtämään". Lienee isäntä tuosta ottanut opikseen. Kun tämän talon nuoremmat tyttäret tulivat kesäisin aittaansa nukkumaan, eivät pojat enää pitäneet liiempiä kolinoita. Eikä tämä ennen niin ärhäkäs ukko liene enää pienistä kolinoista välittänyt.

Tällaista se vielä vuosisadan vaihteessa tuo yöelämä oli kaikissa Sakkolan kylissä ja ehkä koko Kannaksellakin. Yökylillä käynti väheni vähän kerrassaan. Tyttökylillä käynti jatkui edelleen ja jatkunee vieläkin. Mutta pojat alkoivat liikkua mahdol-

lisimman hiljaa eikä isännätkään kehdanneet enää turhista räjähtä.

Ahkerä avustajamme nimimerkki Ylli on lähettänyt meille pitkän rimpusun pyrkimäluksia. Vaikka katsomekin ettei tämä runouden ala kuulu lehtemme piiriin niin julkaisemme tässä niistä pieniä katkelmia E. Leinosen kirjoituksen päätteeksi.

Hyvviä iltaa jot heläjiä
Onks talos naiseläjiä
Tykkyniä tyttölasta
Mie uon tult viisvirstua veteliä suota
Kuus kuivoo kangasta
Nii uon soant istuu ja astuu
Jot jalat kuivoo ja kastuu
Siis hyvviä iltoa sin makkaaji
maijaa

Saisko niitä nukkuji ylös aijjoa
Pitäshä teä kolina kuuluu
Aijjoa ämmätkii yllä
Toisest peäst kyllä
Laskekoa nyt meitä sissää käymää
ja käänimää
Ja vaik samas ulos väänäimää
Vai on siel jo enne lasketut ja vastalutut
Jotka tullit mei iellie
No ko se on sitä suurempoa
Ja myö pyritäki heiä tiellie
sukkuu
Ja rohkijampoa rottuu
Kuulkaaha tytöt työ
Ko nyt on jo iha yö
Ja pyrkimine lopetettua myö.

Viimeiset nuorisotyökurssit Sakkolassa

Katsellessani matkapäiväkirjaani kahden vuosikymmenen takaa huomaan yllä olevan piirroksen, joka toi mieleeni viimeiset Sakkolassa pidetyt nuorisoseuratyökurssit. Kurssipaikkana oli Sakkolan Kunnalliskoti ja kurssilaisia oli kokoontunut kuutisenkymmentä iloista, nuorta tyttöä ja poikaa lähikylistä saakka, sekä joukon jatkona sotilaita kaikista mahdollisista yksiköistä. Elettiin asemasodan päiviä. Ja elettiin samalla Kannaksen jälleenrakentamisen työntäyteisiä päiviä. Komea lopettajajuhlakin pidettiin. "Kunnan miehet" istuivat etupenkissä parhailla paikoilla muun juhluvien joukossa ja tilaisuuden lopussa lausuivat ilonsa siitä, että hengen vainiollakin jälleenrakennetaan. Siitä on jo kaksi vuosikymmentä kulunut umpeen. Piirroksen tekijä ja monet juhlavieraista ovat jo siirtyneet sinne mistä ei ole paluuta. Kurssilaiset ovat hajaantuneet ympäri Suomen maata ja Kannaksen löytää helpoimmin matkapäiväkirjan lehdistä,

Taiteilija Nuolivaaran piirtämä kurssitunnus.

varsinkin jos katsoo "Sakkolan porsaisten" veikeän iloista tanhuamista

aidoissa sakkolalaisissa kansallispuissaan.

Mirjami Pulakka

minä tiennyt numeroitten merkitystä, kengäs ainakin näyttivät tarpeeksi tilavilta "kasvuvarakin" huomioituna. Mitäpä tässä, kenkäpari pantiin pakettiin ja poika pulitti myyjälle 14 mk ja näin oli tapahtunut sellainen ihme että omistin ikiomat "pyhäpätiinit". Sen ajan vanhempien ihmisten tunnuslause oli jalkineisiin liittyen että "parempi kurttu kengässä kuin rakko varpaassa". Tämä lienee ollut minunkin ohjeeni, ensimmäisiä kenkiä valitessani.

Kotiin tultuani äiti vielä varmisti ettei vaan tullut liian pieniä kenkiä ostetuksi ja minä vakuutin että kyllä ne tarpeeksi tilavilta vaikuttivat.

Tuli sitten ensimmäinen sunnuntai-päivä ja aamupäivän tallustelin vielä

paljain jaloin mutta iltapuolella jo teki mieli "pyhäpätiineja uudistamaan". Panin varmuudeksi paksut villasukat jalkojen peitteeksi ja tuntui noissa pätiineissa sittenkin tilaa olleen. Saapastelin sitten Sipilänmäen aholle noin niinkuin muina miehinä vähän "herrastelemaan". Tuli käytyä kuivalle nurmikolle aikuisten miesten joukkoon mahalleen "tarinoita" kuuntelemaan ja kun satuin asetumaan kenkien kärjet maata vasten nousivat kantapäät siksi korkealle että ukotkin huomasivat pojalla olevat uudet pätiinit. Siitäkös se ilo sitten alkoi – ukot nauraa röhisivät – joku heistä neuvoi minua kahden kilometrin päässä sijaitsevaan Virkin rantaan ympärikäntymään – muualla ei mukamas ollut tähän tarkoitukseen

riittävästi tilaa! Minkäs noille ukonkõriläille keskenkasvuinen pojanjolppi mahto – oli vain otettava vastaan kaikki se mikä annettiin. Jonkin ajan kuluttua – useammin kenkiä pidettyäni – havaitsin kyllä itsekkin että aikalailla pienemmät ne olisivat saaneet olla, kärekin katsoivat yläpuolellaan olevia polvilumpioita, ikäänkuin ihmetellen että mitä varten nekin siinä aina ovat. Aikansa nuo pätiinit poikaa palvelivat mutta seuraavat tekikin sitten kunnon "maasuutari" – Paksun Jooseppi – oikein mittojen mukaisesti, eikä näillä pätiineilla tarvinnut enää käydä määrättyssä paikassa ympärikäntymässä. Muistiin vain jäivät – pojan ensimmäiset pätiinit.

Emil Karonen

MERKKIPÄIVÄ

75 vuotta täytti 11. 9. 1964 Helmi Koho o.s. Limatius Tampereella. Hän on syntynyt Kurkijoelta, mutta asui Kiviniemessä useita vuosikymmeniä.

70 vuotta täytti 12. 7. 1964 emäntä Maria Kurikka o.s. Karppanen Varpasjärvellä. Hän on kotoisin Sakkolan Karholasta, jossa hoiteli Mikko Mp. Kurikan emännöyttä, kasvattaen monilukuisen lapsiparven.

70 vuotta täytti 2. 8. 1964 emäntä Lida Niippa o.s. Sipiläinen Pirkkalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Viiksanlahdessa, käynyt kansanopis-

~~~~~

Kotiseutua muistellen

Kotiseutuni kerran niin kaunoinen, se lahja ol Luojani taivaan. Sen vaaroilta välkkehen näin siniveen.

Ja kuin soitto soi kosken pauhanteen.

Niinkuin kevät seuraa syksyä, kaik kauneus kerran pois häviää. Kotiseutuni katosi kaunoinen. Sodan ankarat aallot hukutti sen.

Kotiseutuni — sua nyt löydä en. Vaik kuinka kuljenkin kaivaten. Kun itsesi uhriksi antaen, sä lunastit vapauden Suomellen. Elon oikeuden Karjalan heimolle.

Nyt muistan sua vain siunaten — toivon ettet painuis sa yöhön unhojen.

Jos voisni muistojen kukkasen, istuttaa poveen kasvavan lapsosen.

Ja polvi tämä vaik siirtyis pois, ennenkuin kotiseutumme nousta vois.

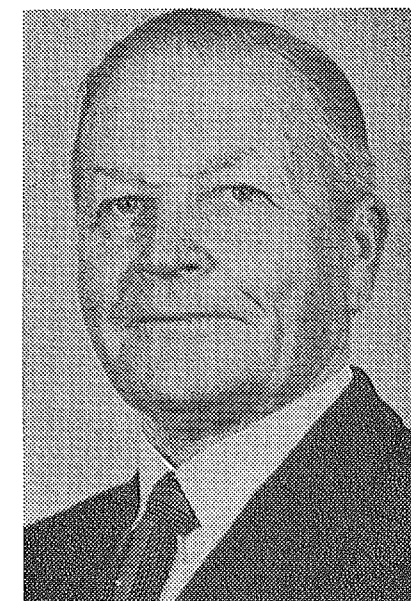
Uus polvi sua työllään vois kirkastaa,

Ja kiittää isien Jumalaa.

Lempi Sivuranta

ton ja emäntäkoulu, harrastanut kuorolaulua, ollut mukana kodinhoidon ohella nuorisoseura- ja marittatyössä, viimeksimainitussa vielä uudella asuinpaikkakunnallaankin.

70 vuotta täytti Helena Lopenen 24. 8. 1964 Pirkkalassa.

HERASTUOMARI

JUHO KEKKI

70 v. 11. 9. -64

Juho Kekki syntyi Sakkolan kunnan Haparaisten kylässä maanviljelijä ja liikemiehen poikana 11. 9. 1894. Käytyään kansakoulun oli hän valmis astumaan isän rinnalle maatilan ja liikkeen hoitoon, kulkien liikematkoilla Pietarissa ja Viipurissa. Nuorisoseuratyö valistusmuotona muodostui herastuomari Kekille siksi kansankorkeakouluksi, joka antoi pohjan hänen myöhemmälle laajalle ja monipuoliselle yhteiskunnalliselle toiminnalleen. Nuorisoseuran johtokuntaan hänet valittiin jo 1916 ja sen puheenjohtajaksi v. 1922—23, joina vuosina rakennettiin Haparaisten seuralle ensimmäinen talo.

Kekki kuului Sakkolan Suojeluskuntaan sen koko toiminnan ajan ottaen osaa vapaussotaan. Hän haavoitui Raudun taisteluissa.

Iän karttuessa alkoivat häntä kiinnostaa taloudelliset ja yhteiskunnalliset pyrkimykset kuten maamiesseuratyö ja osuustoiminta. Sakkolan Osuuskaupan hallintoneuvostoon hänet valittiin vuosiksi 1930—1948, jonka jälkeen hän on kuulunut Kauppakunta Tuotannon Lempäälän myymälätoimikuntaan.

Lempäälän Seudun Osuuskassan johtokuntaan hänet valittiin heti Lempäälän muutaessaan v. 1945. Johto-

kunnan varapuheenjohtajana toimi hän 8 vuotta.

Näkyvimmin päivätyön on herastuomari Kekki tehnyt kunnallisen elämän parissa ja varsinkin kihlakunnan luottamusmiehenä. Lautamiehenä hän on toiminut yhtäjaksoisesti v. 1929 alkaen saaden herastuomarin arvon 1943. Lukemattomat ovat ne tehtävät, joita hän on toimittanut lautamiehenä, kaupanvahvistajana, perunkirjoittajana ja asiakirjojen laatijana, maanmittaustoimitusten uskottuna miehenä, henkikirjoituspiirimiehenä ym. sen kaltaisissa tehtävissä.

Kunnanvaltuustoon hän on kuulunut 12 vuotta, josta Sakkolassa 6 ja täällä Lempäälässä 6 vuotta, asutuslautakuntaan samoin kummankin kunnan osalla yhteensä 30 vuotta, lisäksi kunnanhallitukseen 2 v., verolautakuntaan 5 v. ja sosiaalilautakuntaan 6 v.

Ei uskoisi, että tämä tarmokas ja tunnettu kunnallismies ehtii vielä viljellä maatakin, joka on hänen pääelinkeinonsa, mutta nuoremman polven avun turvin on hänen tilansa rakennuksineen paikkakunnan parhaita.

Raviurheilu ja metsästys ovat herastuomari Kekin lempilajit ja vielä nytkin hänet nähdään palkintotuomarina kaikissa Tampereen kilpa-ajoissa.

Toivomme pituutta hänen työsaralleen ja terveyttä vuosikymmeniksi eteenpäin. (A. K.)

60 vuotta täytti Pirkkalassa 28. 5. 1964 emäntä Aleksandra Sander o.s. Boduskin, syntynyt Raudussa. Hoitelee maanviljelijä, kivimies August Sanderin emännöyttä Pirkkalan Koisolla.

60 vuotta täyttää maanviljelijä Toivo E. Männikkö Viialassa 24. 9. 1964. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä ja joutui nuoruudestaan saakka monenlaisiin yhteisiin harrastuksiin. Suojeluskuntayössä hän oli mukana koko järjestön toiminta-ajan. Erikoisesti hän kunnostautui ammunassa, josta harrastuksesta ovat todistamassa monet palkinnot. Käytyään 1925—26 Suomen Nuorisoseurapiirin sihteerinä ja rahastonhoitajana monia vuosia. Kotikylänsä Kiviniemen nuorisoseuran toiminnassa hän on ollut mukana yli 40 vuotta. Koko ajan hän on ollut vastuullisissa luottamustehtävissä, seuran esimiehenäkin lähes kolmekymmentä vuotta. Nykyisin hän toimii Kivi-

niemen nuorisoseuran rahastonhoitajana.

Uudella kotiseudullaan kuuluu Männikkö Viialan Maataloustuottajain johtokuntaan, Viialan Osuusliikkeen hallitukseen, Pukala-Painon yhteismetsän hoitokuntaan, Viialan Karjalaseuran johtokuntaan ja Viialan Lions Klubiin. Lisäksi hän toimii KOP:n Viialan konttorin valvojana. Toivomme hyvää terveyttä ja pitkää ikää uutteralle työn ja toiminnan miehelle.

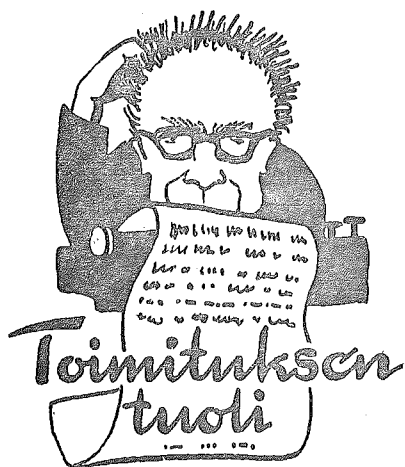
50 vuotta täyttää 22. 8. 1964 emäntä lines Sipiläinen o.s. Kotti Humpilassa. Hän on syntynyt Sakkolan Kottilasta.

50 vuotta täytti 3. 9. 1964 Hannes Söder Ruovedellä. Syntynyt Sakkolan Ojanimestä.

50 vuotta täytti 6. 9. 1964 Vilho Kankkunen.

50 vuotta täyttää 2. 10. 1964 Anselmi Laitinen Vesilahdella, kotoinen Petäjärveltä.

* * *

Kulunut kesä oli kaunis ja lämmin, oikea toivekesä, vahinko vain, että se meillä Suomessa menee niin nopeasti ohitse. Juuri kun kaikki on kukkeimmillaan, alkavat illat pimentyä ja maisemaan ilmestyvät ensimmäiset syksyn merkit. Mutta ehkä näin onkin parasta. Ihminen ei ehdi kyllästyä kun uusi vuodenaika on jälleen edessä. Luonto näyttää uudet kasvonsa. Veltostuttava lämmin muuttuu piristäväksi viileydeksi ja talven jäätäväksi pakkaseksi palatakseen jälleen vähi-

KUOLLETA

Anna Loviisa Naskali o.s. Karvonen synt. 5. 10. 1884 Sakkolassa, kuoli 29. 8. 1964 Lempäälässä.

Helena Repo o.s. Repo synt. 15. 4. 1888 Sakkolassa, kuoli 17. 8. 1964 Tampereella.

Viljo Johannes Huuska kuoli Laukaan Lievestuoreella 7. 8. 1964. Hän oli syntynyt Sakkolan Rökylässä 3. 2. 1913. Karjalassa hän toimi maanviljelijänä vuoteen 1937 jolloin ryhtyi kuorma-autoliikennöitsijäksi ja jatkoi sitä sotien jälkeen Saarijärvelläkin. Suojeluskuntatyössä hän oli kiinteästi mukana sotiin asti ja otti osaa innokkaasti järjestön kesä- ja talvitoimintaan, erikoisesti ampu- mahiihtoihin. Hän osallistui talvisotaan it. tykistöissä ja jatkosotaan autojoukoissa saksalaisten mukana pohjoisrintamalla, ollen sotilasarvoltaan kersantti. Saarijärvellä hän osallistui autoilijoiden järjestötoimintaan, toimien paikallisen osaston puheenjohtajana. Erikoisesti oli karjalaisasia hänen sydämellään. Hän oli perustamassa Saarijärven karjalaisseuraa, oli sen johtokunnan jäsenenä ja puheenjohtajana. Muuttaessaan perheineen v. 1958 Lievestuoreelle hän tuli heti mukaan paikallisen karjalaisseuran toimintaan, toimien täälläkin johtokunnan jäsenenä, varapuheen-

tellen uuteen kesään. Ehkä tämä vuodenaikojen vaihtelu tekeekin leveysasteemme ihmiset ahkeriksi ja pirteiksi, niin että he ovat voineet hankkia itsellensä paremman elintason kuin kuumemman ilmaston asukkaat.

Lehtemme asiamiesten tavallinen syysneuvottelu pidetään jälleen entisessä paikassa Tuotannon ravintolassa Tampereella 29. 9. Toivomme jo näin etukäteen asiamiehet tervetulleiksi tähän yhteiseen kokoukseen.

Postinkannossa

tehtyjen järjestelyjen takia on lehtemme postinkantopiiriin numero muutunut 1. 9. alkaen ja on nyt lehtemme osoite Viiala 6.

johtajana ja puheenjohtajana. Esi- merkittävästi hän kävi seuran kokouksissa viimeiseen saakka, vaikka heikentynyt terveys teki jatkuvasti haittaa liikunnallekin.

Nestori Eevald Kuisma synt. 7. 10. 1913 Sakkolassa, kuoli 2. 9. 1964 kotonaan Lempäälässä.

Mikko Uosukainen kuoli kotonaan Lempäälässä 15. 8. 1964. Hän oli syntynyt Sakkolan Kiviniemessä 25. 1. 1900. Hän otti osaa vapausotaan, jossa haavoittui. Hän oli tulimiehenä Raudussa, poliisina Imatalla ja Viipurissa, siirtyi sitten armeijan palvelukseen missä toimi väepelinä aina eläkkeelle jäämiseensä saakka. Vanhuudenkodin hän rakensi Lempäälään. Mikko Uosukaisen harrastuksiin kuului öljyvärimaalaus ja puunleikkaus. Monet ovatkin ne kodit, joissa on näkyvällä paikalla hänen puuveistoksiaan ja taulujaan. Hän otti osaa myös Lempäälän karjalaseuran toimintaan ja muihinkin karjalaisten harrastuksiin.

Meidän on myös lukijoillemme ilmoitettava että yleisen kustannustason nousun johdosta olemme pakotettuja nostamaan myös lehtemme tilausmaksua yhdellä markalla ensivuodeksi. Näin ollen maksaa Suvannon-Seutu 1965 4 markkaa vuosikerta. Toivomme siitä huolimatta että saamme pitää entisen lukijakuntamme ja että lehtemme tilauskanta vielä entisestään lisääntyy. Toivomme myös että lähettäisitte lehdelle muistelmia entiseltä kotiseudulta. Julkaisemme ne kaikkien yhteiseksi iloksi.

TUSKIN

Kesän kauneus jo päättyi,
loppui kukkain heloituskun.
Kun jo syksy ehti, pudonnut on puista
viime lehti.
– Maa on marto, harmaa,
kuuluu tuulen kohistuskin.
Tuskin alkaa ehti, kun jo päättyi –
Tuskin.

Pois jo muuttolinnut suvenmaille
lentää.
– Hukkuu hämärään siipein
haristuskin.
Aatos ankeana niiden jälkeen entää...
Saapuvatko, näänkö niitä koskaan –
Tuskin.

Ehkä samoin on myös laita ihmiselon.
– Syntyy, niinkuin määrätty on –
Tuskin.
Kokee nuoruuden, ja ehkä sodan –
pelon.
– Kun jo syksy saapuu kolkoin
tuiverruksin.

Ottamaan vain jään nyt uuden
kevään aikaa.
Siintää mielessä jo toivon
kangastuskin,
valoisampaa, uutta suven taikaa...
Toiveet täyttyy kaikki. Täytyyköhän...
– Tuskin.

Tassu

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissä varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

SÄILÖNTÄÄN

MEHUSTAJIA

Alumiinisia, ohutpohj. 7 l 27:40
10 l 30:55
vahvapohj. 7 l 33:60
10 l 37:70

Emalisia vahvapohj. 7 l 41:95
10 l 50:10

Kattiloita, lävikköjä, kauhoja,
lasipurkkeja, kumituppiloita,
säilöntäaineita hyvät valikoit-
mat.

MAASEUTUOSASTOT
ja rautaosastot kaupungissa

Tuotanto

Mietteitä

Mikä olisi sen hauskeempaa,
mikä muistella mukavampaa.
Kun on leikit lasna piehna.
Oman kodin orren alla.

Mikä paremmin mielessä pysyisi,
ajatuksissa askartaisi.
Kun vain neuvot oman äidin,
isän oman opetukset.

Mikä suru mieltä painaisi,
mikä murhe murteleisi.
Kun on kevyt lapsen mieli
lattialla leikkiessä,
ohjeita opetellessa.

Mikä voisikaan huolet paremmin pois-
taa.

Mikä mielet herkemmin keventää.
Kuin ennen ajat eletyt.
Lapsosena leikkiessä
vanhuutehen vaeltaessa.

B. Koivumäki

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Nyt voimme toimittaa edullisesti

► PESUKONEET JA LINGOT	► VESIPUMPUT
► TALOUSKOJEET	► SÄHKÖMOOTTORIT
► TELEVISIOT	► ÖLJYLÄMMITTIMET
► JÄÄKAAPIT	► VALAISIMET

Kaikki paikoilleen asennettuna.

Toimitamme pitempiinkin matkoihin veloituksetta.

Annamme sopivan alennuksen.

KANNATTAA AINAKIN KYSYÄ!

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

Kiviniemen Nuorisoseuran

VUOSI- KOKOUS

pidetään Toivo Männiköllä
Viialassa syysk. 28. p:nä klo 18.
Keskusseuran edustaja mukana.
Tervetuloa joukolla yhteiseen
neuvotteluun.

Johtokunta

Suvannon-Seutu

Suvannon ympäristön koti-
seutulehti, ilmestyy 1964 6
kertaa vuodessa. Tilaushinta
3 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat: 1 mk pals-
tadm. Vakinaisista ilmoituk-
sista alennus.

Toimituksen ja konttorin
osoite: Viiala 6.

Puhelin 397.

Postisiirtotili 47—30 763.

Vastaava toimittaja: Iivari
Karpanmäki.

Toimituskunta: Yrjö Raas-
ka, Viktor Ryyppö, Helmi
Uosukainen, Matti Riikonen
ja Unto Pulakka.

VIIALA 1964 - VIIALAN KIRJAPAINO